تاملی بر یک ادعا؛ در گفت‌وگوی «توسعه ایرانی» با کامران ندری

«رشد اقتصادی» نداریم؛ آمار تنها توقف رشد منفی است

رامتین موثق

یکی از علائم خروج از وضعیت رکود اقتصادی داشتن نرخ رشد بالا است. آمارهای چندسال گذشته حاکی از آن است که رشد برخی از قسمت‌های اقتصاد ایران منفی بوده و سایر بخش‌هایی که دارای رشد بوده در واقع جبران رشدهای منفی سال‌های گذشته محسوب می‌شود. اینکه آیا رشد ادعا شده در اطلاعات منتشره طی ماه‌های اخیر مرکز آمار ایران (۴،۵ درصد) تا چه میزان به واقعیت نزدیک است و در سفره مردم حس می‌شود، بحثی است که این روزها در محافل اقتصادی نزد کارشناسان بیش از گذشته مورد بررسی قرار گرفته‌است.

رکوردهای منفی ۴ و منفی ۱۵ درصد کشاورزی و مسکن

پس از خروج آمریکا و به تبع آن سایر کشورهای هم‌پیمان از برجام، بازگشت شدیدتر تحریم‌ها علیه

ایران، اقتصاد ما را در شرایط رکودی شدید قرار داد؛ به نحوی که طی چندسال بعد از لغو برجام با تجربه رشد اقتصادی منفی روبه رو بودیم. اما اکنون دولت ابراهیم رئیسی ادعا می‌کند که از رکود خارج شده و رشد ۴،۵ درصدی -چنانکه اخیرا مرکز آمار ایران ادعا کرده است- را تجربه می‌کنیم. اما آیا مردم و به ویژه گروه‌های حقوق بگیر، این رشد را احساس می‌کنند؟

در طول پنج سال گذشته، در سال ۹۷ نرخ رشد تولید ناخالص به قیمت ثابت منفی ۵.۱ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت منفی ۲.۱ درصد؛ در سال ۹۸ رشد نرخ تولید با نفت منفی ۷ و بدون نفت منفی ۰.۶ درصد؛ سال ۹۹ به ۳.۶ درصد با نفت و بدون نفت منفی ۲.۵ درصد و سال ۱۴۰۰ با نفت ۴.۳ درصد و بدون نفت ۳.۵ درصد بوده است. مرکز آمار ایران در سال ۱۴۰۱ نرخ رشد اقتصادی را ۴.۸ درصد و نرخ رشد اقتصادی (بدون نفت) را ۴.۵ درصد اعلام کرده. نتایج محاسبات مرکز آمار نشان از آن دارد که در سال ۱۴۰۱ نرخ رشد فعالیت‌های اقتصادی بخش کشاورزی منفی ۴.۴ و گروه صنایع ۶.۴ (شامل رشته‌های استراحت نفت خام و گاز طبیعی ۷، سایر معادن ۰.۷، صنعت ۷.۷، تامین آب برق و گاز طبیعی ۷.۸ و ساختمان منفی ۲.۳) است. در این آمار بیشترین رکود را بخش کشاورزی با منفی ۴.۴ درصد و ساختمان با منفی ۲.۳ درصد دارد و بخش صنعت با رشد ۷.۷ و انرژی و نیرو با رشد ۷.۸ بیشترین رشد را. همچنین تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در سال ۱۴۰۱ به ۲.۱ درصد رسیده که امیدوارکننده است و بخش عمده آن مربوط به تشکیل سرمایه در ماشین‌آلات با ۷.۳ درصد بوده و تشکیل سرمایه در ساختمان منفی ۲.۳ درصد را پشت‌سر گذاشته است.

رشد منفی گروه کشاورزی (که از سال ۹۸ تا ۱۴۰۱ به ترتیب رشد ۱۱.۵، ۴.۳، منفی ۳.۶ و منفی ۴.۴) و ساختمان (از سال ۹۸ تا ۱۴۰۱ به ترتیب منفی ۱۳.۸، منفی ۱۵.۴، ۳.۹ و منفی ۲.۳) باعث خروج سرمایه از این حوزه و به طبع خروج نیروی کار خواهد شد و این امر به رکود اقتصادی و رشد منفی اقتصاد منجر می‌شود.

رئیس دولت نیز ادعا کرد طی پروژه احیای صنایع بیش از ۳ هزار واحد صنایع احیا شد که این ادعا نشان از تاثیر آن به رشد اقتصادی، به‌ویژه در بخش صنایع دارد. این در حالی است که در صنعت خودروسازی که از

دولت ابراهیم رئیسی ادعا می‌کند که از رکود خارج شده و رشد ۴،۵ درصدی -چنانکه اخیرا مرکز آمار ایران ادعا کرده است- را تجربه می‌کنیم. اما آیا مردم و به‌ویژه گروه‌های حقوق بگیر، این رشد را احساس می‌کنند؟

مهمترین صنایع اقتصاد ایران است، در سال ۱۴۰۰ تعداد ۹۶۳ هزار و ۱۷۹ دستگاه خودرو تولید شده است که نسبت به سال ۹۹ افت ۲.۹ درصدی را نشان می‌دهد. این آمار با وعده‌های دولت در خصوص تولید سالانه ۱ میلیون و نیم دستگاه مغایرت دارد و نشان از اینست که صنایع اصلی کشور نقش موثری در رشد اقتصادی ندارند.

یک اقتصاددان: اقتصاد رشد پایداری نخواهد داشت

اینکه کیفیت رشد اقتصادی ادعایی توسط مرکز آمار ایران به چه نحو است، سوالی است که پرسش آن نزد کارشناسان اقتصادی مختلف به شکل‌های مختلف بیان شده است.

کامران ندری، عضو هیأت علمی دانشگاه امام صادق، در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» در این زمینه با اشاره به مسائل تخصصی مربوط به محاسبه نرخ رشد اقتصادی، می‌گوید: واقعیت این است که در اینکه نرخ رشد اقتصادی اعلام شده پایدار هست یا نه تردید وجود دارد. آنچه در اقتصاد اهمیت دارد اینست که آیا اقتصاد در افق درازمدت رشد مناسبی دارد یا خیر؟

ندری می‌افزاید: بخش عمده رشد از افزایش ارزش افزوده نفت به دست آمده و این به دلیل سبک‌تر شدن تحریم‌ها و افزایش صادرات نفت است. او در ادامه با اشاره به پایدار نبودن رشد اقتصادی تصریح می‌کند: در اقتصاد ایران عواملی وجود دارد که تداوم وضعیت رشد را زیرسوال می‌برد. اقتصاد ایران دچار چالش‌های ساختاری و بنیادی فراوان است که شامل بحران بانکی، بحران صندوق‌های بازنشستگی و تامین اجتماعی، عدم رشد سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، مسائل زیست محیطی، ضعف نظام اداری و فضای کسب و کار، ضعف نظام آموزشی و بهداشت و درمان، مهاجرت نیروی کار خبره می‌شود. تمام این عوامل باعث عدم رشد پایدار و مداوم می‌شود.

مردم رشد اقتصادی را احساس نمی‌کنند

این اقتصاددان ادامه می‌دهد: در طول چند سال اخیر شکاف درآمدی

عضو هیأت علمی دانشگاه امام صادق، در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: در اینکه نرخ رشد اقتصادی ۴/۵ درصدی مورد ادعای مرکز آمار پایدار هست یا نه تردید وجود دارد. آنچه در اقتصاد اهمیت دارد این است که آیا اقتصاد در افق درازدست رشد مناسبی دارد یا خیر؟

به وجود آمده و نابرابری ریشه کرده در اقتصاد از موانع جدی رشد است و منجر به نارضایتی خواهد شد و وضعیت بی‌ثباتی سیاسی تداوم رشد اقتصادی را با مشکل روبه‌رو می‌کند. او در پایان با بیان اینکه مردم رشد را احساس نمی‌کنند، تأکید می‌کند: زمانی مردم رشد را احساس می‌کنند که دستمزد واقعی افزایش پیدا کند، یعنی حقوق و دستمزدها قدری بیشتر از نرخ تورم در اقتصاد باشد، ولی در ایران این امر اتفاق نیفتاده است. اینکه رشد ۴.۵ درصدی نصیب چه کسانی شده مسئله دیگری است اما عامه مردم این رشد را احساس نمی‌کنند.

با این اوصاف به نظر می‌رسد، طی سال‌های گذشته رشد مثبت در بخش‌های گوناگون مانند صنعت صرفا جبران منفی بودن نرخ آنها بوده و دوباره مانند قبل درصدهای منفی و رکود در بخش‌هایی چون مسکن و کشاورزی وجود دارد. عمده کارشناسان بر این باورند که عدم تداوم وضعیت رشد اقتصاد ایران و بحرانی‌تر شدن وضعیت تحریم‌ها و فروش نفت که فروش آن بر ارزش افزوده تاثیرگذار است و ارزش افزوده در محاسبه آمار نرخ رشد اقتصادی از فاکتورهاست منجر به این می‌شود که رشد اقتصاد ایران وضعیت مشابهی را بپیماید.

به عبارت بهتر، رکود در برخی بخش‌ها و جبران رکود در بخش‌های دیگر بوده است. با توجه به ادعای سید احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد و سخنگوی اقتصادی دولت، مبنی بر اینکه «اقتصاد ایران از تله رشد پایین و سرمایه‌گذاری منفی خارج شده است»، می‌توان گفت نرخ رشد اقتصادی ایران جبران نرخ رشد منفی طی سال‌های گذشته و پر کردن فضاهای خالی اقتصاد است. حال آنکه یکی از علائم خروج از وضعیت رکود، داشتن نرخ رشد اقتصادی بالا و مستمر است که در دولت سیزدهم شاهد آن نبودیم.

خبر اقتصادی

مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی:

مردم به شایعات در زمینه افزایش قیمت بنزین توجه نکنند

مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران با رد شایعات مربوط به افزایش قیمت بنزین تأکید کرد: هیچ کمبودی در زمینه توزیع بنزین در کشور وجود ندارد و وضع عرضه سوخت در جایگاه‌ها مطلوب و مساعد است و مردم به شایعات منتشرشده در این زمینه توجه نکنند. به گزارش ایلنا از وزارت نفت، علی اکبر نژادعلی افزود: همان گونه که اطلاع‌رسانی شد، هیچ گونه مصوبه‌ای از طریق دولت و مجلس درباره افزایش قیمت بنزین ابلاغ نشده است و قرار نیست قیمت بنزین افزایش یابد. مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران تصریح کرد: اندکی ازدحام در جایگاه‌های عرضه سوخت وجود دارد که طبق روال عادی ایام پرمصرف و پرسفر سال نظیر تابستان و نوروز هرساله بوده و با توجه به حجم ترددها طبیعی است.

قیمت نفت کاهش یافت

قیمت نفت روز دوشنبه به‌دنبال نگرانی از روند کند بهبود اقتصادی چین و افزایش ارزش دلار کاهش یافت. به گزارش رویترز، با وجود افزایش هفت هفته‌ای قیمت‌های نفت به‌دلیل محدودیت عرضه ناشی از کاهش تولید اوپک پلاس، نگرانی از بهبود کند اقتصاد چین، همچنین بالا رفتن ارزش دلار سبب شد قیمت‌های نفت روز دوشنبه (۲۳ مردادماه) بیش از یک درصد کاهش یابد. بهای نفت خام شاخص برنت دریای شمال روز دوشنبه ساعت ۶ و ۳۱ دقیقه به وقت گرینویچ با یک دلار و هفت سنت، معادل ۱.۲ درصد، کاهش به ۸۵ دلار و ۷۴ سنت برای هر بشکه رسید.

سقوط ارزش روبل در مقابل دلار به پایین‌ترین حد در ۱۷ ماه اخیر

ارزش روبل در مقابل دلار به پایین‌ترین حد در ۱۷ ماه اخیر رسید، بیش از صد روبل در قبال یک دلار. در هشت ماهی که از سال ۲۰۲۳ می‌گذرد، ارزش پول ملی روسیه در قبال دلار روند نزولی داشته است و حدود ۳۰ درصد ارزشش را از دست داده است. به گزارش خبرگزاری تاس، یکی از مشاوران کرملین «سیاست‌های گل و گشاد پولی» را عامل سقوط ارزش روبل دانسته است.

گفت و گو

نماینده قم در گفت‌وگو با ایلنا:

مابه‌ازای ریالی منابع آزاد شده قبلا پیش خور شده است

نماینده قم در مجلس شورای اسلامی گفت: منابعی که آزاد می‌شود به جهت اینکه توسط دولت قبل پیش خور شده است، در ساخت و ساز و منابع دولت تاثیری نخواهد گذاشت زیرا قبلاً بانک مرکزی مابه‌ازای آن پول چاپ کرده و در اختیار دولت قبل قرار داده است، دولت قبل هم در مخارج خودش محاسبه و مصرف کرده است.

احمد امیرآبادی فراهانی درباره آزادسازی پول‌های بلوکه شده ایران به خبرنگار ایلنا، گفت: در بحث آزاد شدن منابع، مذاکرات طولانی اتفاق افتاد و بسیار تلاش شد تا حقوق ملت ایران حفظ شود. نماینده قم خاطرنشان کرد: آنچه که گفته می‌شود از منابع کم می‌شود خیر کم نمی‌شود، طلب ما از کره پرداخت خواهد شد حال این که خود کره پرداخت کند یا کشور ثالث دیگری پرداخت کند، بحث مهم این است چیزی از منابع ملت ایران کم نمی‌شود.

وی یادآور شد: منابعی که آزاد می‌شود به جهت اینکه توسط دولت قبل پیش خور شده است، در ساخت و ساز و منابع دولت تاثیری نخواهد گذاشت زیرا قبلاً بانک مرکزی مابه‌ازای آن پول چاپ کرده و در اختیار دولت قبل قرار داده است، دولت قبل هم در مخارج خودش محاسبه و مصرف کرده است. امیرآبادی بیان کرد: چیزی که در حال حاضر اتفاق می‌افتد این است که یک منابع ارزی در اختیار بانک مرکزی قرار گرفته که اینجا بانک مرکزی می‌تواند ارز واردکنندگان را در خارج از کشور تامین کند، سپس بانک مرکزی در داخل کشور ریالش را جمع می‌کند؛ اتفاقی که اینجا می‌افتد این است یک ارز تامین می‌شود و ما کمبود ارز نداریم و اتفاق بعدی این است که چون ریال جمع‌آوری می‌شود تاثیر بر جمع‌آوری نقدینگی در جامعه می‌گذارد که بر کاهش تورم هم تاثیرگذار است.

وی عنوان کرد: دو مسئله وجود دارد، این که دولت پولی از این ۶ یا ۷ میلیارد دلار بگیرد و خرج خودش کند که اینطور نیست زیرا دولت قبلی ما به ازای آن را خرج کرده است، اما اینکه این ارز در اختیار بانک مرکزی است تا بتواند به واردکنندگان کالا ارز تخصیص دهد باعث می‌شود دستش باز شود، وقتی به واردکنندگان بخواهد ارز دهد مابه‌ازای ریالی می‌گیرد و این ریالی که می‌گیرد یعنی نقدینگی را از داخل جامعه جمع می‌کند.

نماینده قم درباره هزینه کرد این مبالغ برای کالاهای غیر تحریمی گفت: واردکنندگان می‌توانند از منابع بانک مرکزی استفاده کنند، بالاخره راهکارهایی وجود دارد که می‌توان استفاده کرد و مشکلی نیست. امیرآبادی در خصوص این که مذاکرات برای آزادسازی منابع است می‌تواند در سایر موارد هم باشد، عنوان کرد: من نمی‌دانم باید شورای عالی امنیت ملی در این خصوص تصمیم بگیرد.

آگهی مناقصه های عمومی
سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهری شهرداری اراک (نوبت اول)

سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهری شهرداری اراک در نظر دارد بر اساس بودجه مصوب سال جاری نسبت به انجام امور ذیل از طریق مناقصه عمومی به مناسبترین قیمت پیشنهادی اقدام نماید.

عنوان مناقصه ها و تضامین	۱- خرید مبلمان پارکی و سطل زباله شهر اراک مطابق با برآورد بالغ بر ۲۱,۳۱۰,۶۲۵,۰۰۰ ریال و تضمین به مبلغ ۱,۰۶۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال (شماره مناقصه: ۲۰۰۲۰۹۴۱۷۵۰۰۰۰۰۹) ۲- خرید لوله و اتصالات شبکه زیر سطحی چقا شهر اراک مطابق با برآورد بالغ بر ۲۱,۱۵۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال و تضمین به مبلغ ۱,۰۵۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال (شماره مناقصه: ۲۰۰۲۰۹۴۱۷۵۰۰۰۰۱۰)
نحوه و زمان دریافت اسناد مناقصه	دریافت اسناد مناقصه ها ازساعت ۱۰:۰۰ روز سه شنبه ۱۴۰۲/۰۵/۲۴ تا ساعت ۱۴:۳۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۹ به مدت ۶ روز و صرفاً از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir امکان پذیر می باشد .
آخرین مهلت بارگذاری مدارک و پیشنهاد قیمت	آخرین مهلت بارگذاری مدارک بصورت الکترونیکی در سامانه ستاد با رعایت موارد مندرج در اسناد مناقصه و تحویل نسخه فیزیکی ضمانت نامه یا فیش واریزی به دبیرخانه سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهری شهرداری اراک تا ساعت ۱۳:۳۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۶/۱۲ می باشد .
نوع تضمین شرکت در مناقصه	صرفا در قالب ضمانت نامه بانکی (فرایند ارجاع کار) با ۳ ماه اعتبار یا فیش واریزی به حساب سپرده پیمانکاران بنام سازمان سیما منظر و فضای سبز شهری شهرداری اراک به شماره حساب ۱۰۰۸۳۳۵۵۸۴۳۹ بانک شهر شعبه شهید بهشتی
زمان گشایش پاکت ها و محل تشکیل کمیسیون مناقصه	روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۴ راس ساعت ۰۹:۰۰ در محل سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهری شهرداری اراک- حضور شرکت کنندگان بلامانع است (همراه داشتن معرفی نامه جهت شرکت در جلسه مناقصه الزامی است).
حداقل صلاحیت شرکت کننده	کلیه شرکت ها و فروشگاه های واجد شرایط

به پیشنهادات مبهم، مشروط ، فاقد شرایط قانونی، فاقد ضمانت نامه یا فیش واریزی و یا به میزان کمتر از مبلغ تضمین و خارج از مهلت ترتیب اثر داده نمی شود.
هزینه کارمزد سامانه ستاد بعهده برنده مناقصه خواهد بود.
سایر اطلاعات و جزئیات در اسناد مناقصه مندرج است .
کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد تا ارائه پیشنهاد شرکت کنندگان در مناقصه و بازگشایی پاکت ها از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به نشانی : www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است شرکت کنندگان در مناقصه در صورت عدم عضویت ، مراحل ثبت نام در سامانه مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه انجام دهند .

لذا متقاضیان جهت کسب اطلاعات بیشتر می توانند به امور قراردادها واقع در شهر صنعتی- جنب سازمان همیاری شهرداری ها-سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهری شهرداری اراک مراجعه و یا با شماره تلفن ۳۳۱۲۲۰۲۰-۰۸۶ تماس حاصل فرمایند.
تاریخ انتشارنوبت اول: ۱۴۰۲/۰۵/۲۴
تاریخ انتشار نوبت دوم : ۱۴۰۲/۰۵/۲۵

حمید رضا قناتی- سرپرست سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهری